TASAVVUFÇULAR VE İLİM TAHSİLİ

İlim tahsiline gelince; tasavvufçular öğrenerek ve çalışarak ilim tahsil etmenin uzun ve yorucu bir yol olduğunu, bu yolla kazanılan ilmin derecesi ne kadar olursa olsun yetersiz ve zahir bir ilim olduğunu söylerler. Onlara göre kamil ve tam ilim keşf ve ilham yolu ile kişinin kalple kazandığı ilimdir.
Ebu Yezid şöyle diyor: "Âlim, bir kitaptan ezberliye n ve unuttuğu zaman cahil olan kişi değildir. Âlim, ancak ilmini Rabb'inden alan kişidir. Yani ezbersiz ve ders okumadan dilediği zaman Rabb'inden alan kişidir. İşte rabbani âlim budur." (1)
Suhreverd i de şöyle diyor: "Zahidler, tasavvuf şeyhleri istikamet hakkı gereği ikram gören mukarrebl ere öncekilerin işaret ettikleri bütün ilimler verilmiştir." (2)
Gazali de şöyle diyor: "Kalbin iki kapısı vardır. Bunlardan biri melekût alemine açıktır. Bu da levhi mahfuz ve melekler alemidir. Diğeri de mülk ve şehadet alemine bağlı beş duyu alemlerin e açılan kapıdır. Mülk ve şehadet alemi aynı zamanda bir bakıma melekût alemine benziyor. Kalbin duyularda n almak için açılmasını da biliyorsu n. İç kapısının melekût alemine açılması ve levhi mahfuzu etüd etmesini ise, rüyanın acaiplikl erini derin düşünmek, kalbin geçmişte olan veya gelecekte olacaklar a, duyularda n iktibas etmeksizi n, uykuda muttali olmasıyla olacağını kesin olarak bilirsin. Bu kapı da ancak kendini Allah'ın zikrine veren kişiye açılır." (3)
Sonra şöyle devam ediyor: "Peygamber lerle velilerin ilimleriy le alimlerle hakimleri n ilimleri arasındaki fark budur. Şöyleki öncekilerin ilimleri melekut alemine açılan kapıdan kalbin içinden gelirken, hikmet ilmi mülk alemine açık olan duyuların kapılarından gelir." (4)
Kendileri ne vahiy gelen peygamber ler için bile müyesser olmıyan bir yol göstererek tasavvufçulara ilmi terketme ve cehalete dalma kapısını Gazali'nin açtığından bu sözlerinden sonra okuyucunu n bir şüphesi kalır mı dersiniz? Gazali'nin açtığı bu yoldan tasavvufçular halvetler de dolanıp durmuş, katmerli karanlıklara sığınmış, böylece sapıklıkları gittikçe katlanmıştır. Bu yoldan giderek İslâm alemine pekçok vesvesele r ve kuruntula r sokmuş, müslümanların zayıflamalarına, çöküş ve zilletler ine, nihayet emperyali zmin boyunduruğu latına girmeleri ne yol açmışlardır.
İlmi terketme çağrısı toplum için korkunç tehlikeli bir çağrıdır. İslâm toplumunu temelden yıkan ve yerle bir olmasına yolaçan bir çağrıdır. Tarihte islâm toplumu medeniyet te ilerlemiş ve egemenlik sahibi olmuşsa, ancak ilimle ve alimlere saygısıyla bunu gerçekleştirmiştir. Allah'a yemin ederim ki ilmi terkeden hiçbir millet yoktur ki gerilemiş ve çökmüş olmasın.
Batı ilim alanında çok büyük mesafeler almıştır. Uzayda istediği gibi dolaşma, okyanusla rın diplerind e gezme, atomu ve elektriği

kullanma, saatlerce yer küresinin etrafında dolaşma, gezegenle re ve yörüngelere gitme, kıtalararasında resimleri ve kelimeler i aktarma ve pekçok hastalığın kökünü kurutma ve daha pek çok bilimsel gelişmeyi ancak ilimle gerçekleştirmiştir. Bütün bunları beş duyu neticesin de, düşünceyi ve aklı kullanma neticesin de sağlamıştır.
Bir de şu acıklı durumumuz a ve geri kalmış halimize baktığımızda acaba sormak hakkımız olmuyor mu: Levhi mahfuzu okuduklarını, kainatın sırlarını aldıklarını, maddenin künhünü kavradıklarını, havada uçtuklarını, sular üzerinde yürüdüklerini, denizleri n dibinde balıklar, taşlar ve cansızlarla konuştuklarını iddia ederler acaba bize ne kazandırmışlardır? Bu tür iddialard a bulunanla r acaba bize hurafeler den başka ne kazandırmışlardır? Acaba toplum bunlardan karanlık cahiliyye döneminin hurafeler ine dönmek ve yükseldiği zirveden hızla uçuruma yuvarlanm aktan başka ne kazanmıştır. Arap aklının vehimlere tutsak, hurafe ve mitolojil ere kul, örf ve gelenekle rle ayakları bağlı, kahin ve astrologl arın söyledikleriyle kelepçeli bulunduğu cahiliyye geriliği ve bedbahtlığına toplumu götürmekten başka insanlarımıza bunlar ne getirmiştir?
Halbuki İslâm aklı evham boyunduruğundan aklı kurtarmak ve sınırsız ufuklarda özgürce yüzmesi için düşünceyi hertürlü bağdan âzâd etmek için gelmemiş miydi? Duyular ve duyular ötesi alemlerde hür ve serbest dolaşması için insan aklını hürriyete kavuşturmayı İslâm hedef edinmemiş miydi? İslâm insanı bununla mükerrem kılmamış mıydı?
Yüce Allah peygamber ler dışındaki insanların ilim kazanma yollarının duyular, araştırma ve düşünme yolları olduğunu belirtere k şöyle buyurmuştur: "İnsanlar acaba deveye bakıp nasıl yaratıldığını hiç düşünmezler mi? Göğün nasıl yükseltildiğini görmezler mi? Dağların nasıl dikildiğine bakmazlar mı? Yer yüzünün nasıl döşendiğini görmezler mi?" (1)
Bakmanın ve görmenin yolu gözdür. Bakmak da düşünmenin yoludur.
Yüce Allah buyuruyor: "Musa'nın haberi sana ulaştı mı? Hani o, bir ateş görmüş ve ailesine: "Bekleyin. Eminim ki bir ateş gördüm. Belki ondan size bir parça kor getiririm veye ateşin yanında bir rehber bulurum" demişti. (2)
Sözü işitmenin yolu da kulaktır. İşitmek de aynı şekilde düşünme ve ders almanın yoludur.
Yüce Allah buyuruyor: "Onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdirler. Çünkü onlar geri dönmezler." (1) Yani hidayete dönmezler.
Yüce Allah sağır, kör ve dilsizler in anlama ve hidayette n uzak olduklarını belirtmek tedir. Muhalif manada alındığı taktirde âyetin işitme, görme ve konuşmanın ilim ve hidayete vesile olduğuna delalet ettiğini de söyliyebiliriz. Bütün bunlar ve daha burada sayamıyacağımız kadar sayısız âyet ve hadisler insanların ilim öğrenme ve bunun için her yola başvurması gerektiğini ifade etmektedi r. Bu meseleyi İbn el-Cevzi'nin şu güzel tesbitiyl e bitirmek istiyorum .

"Alemde ilimden daha şerefli bir şey yoktur. Nasıl olsun ki?! İlim delildir. Yok olursa, dalalet olur. Şeytanın en gizli tuzaklarından biri de en üstün ibadet olan ilimden alıkoymak için insanın nefsinde taabbudu süslemesidir. Hatta öncekilerden bir cemaat için bunu süslü göstermiş, onlar da kitaplarını toplayıp denize atmışlardır. Bunu bir cemaat haber vermiştir. Onlar için hüsnüzan besleyere k diyoruz ki, herhalde o kitaplard a beğenmedikleri bir takım sözleri vardı ve bu sözlerinin insanlar arasında yayılmasını uygun görmemişlerdir. Aksi halde içlerinde insanlara yararlı bilgileru lunduğu ve bu bilgileri n sonuçlarından korkulmadığı taktirde onları telef etmek veya denize atmak malı yoketmek olup caiz değildir.
Şeytanın tasavvufçulara oyunu o kadar büyük olmuş ki onlardan bir cemaat talebe ve müridlerinin mürekkep hokkası bile taşımalarını yasaklamışlardır. Mesela Cafer el-Halidi şöyle der: Tasavvufçular bana müsaade etselerdi, dünyanın hocasını size getirirdi m. Ebu'l-Abbas ed-Dırdırî'nin yanında oturuyord um. Tasavvufçulardan biri geldi ve bana "Yaprakların ilmini bırak, çaputların ilmine bak" dedi.
Tasavvufçulardan birinin yanında bir mürekkep hokkası görülünce, içlerinden biri ona "Avretini ört" dedi. Nitekim eş-Şibli'nin şöyle dediğini naklederl er: "Benden yaprak ilmini isterlers e, onlara çaput ilmini gösteririm."
İşte bu İblis'in en gizli oyunlarından biridir. Zaten onlar hakkındaki zannını doğrulamış bulunmakt adır. Tasavvufçularda bunu yapması ve onlara süslü göstermesinin iki sebebi vardır:
a- Onların karanlıkta yürümelerini istemesi, b- Rasûlullah'ın ve ashabının yolunu ve sünnetini araştıran bir kimse hergün birşeyler okudukça ve öğrendikçe ilmi artar, daha önce bilmediği çok şeyler öğrenir, iman ve marifetin i artırır. Gittiği yolların birçok hatalarını kendisine gösterir. İblis en gizli bir hile ile bu yollarını kapatmak istemiş ve amacın bizzat ilim değil, amel olduğunu onlara söylemiştir. Bu hileye aldanan zavallı da ilmin ne büyük bir amel olduğunu anlayamamıştır.
Bu gizli oyundan ve aldanmada n sakın! Çünkü ilim en büyük asıl ve en büyük nurdur. Hatta ilim tahsili için yaprak çevirmek oruç, namaz, hac ve cihaddan büyük olabilir. İlimden yüz çeviren nice kişi taabbudun da (ibadete kapanmasında) heva ve heves azabı içine dalmakta nafileler le birçok farzları yoketmekt e ve daha üstün olduğunu sandığı şeylere dalıp vacibi ihmal etmektedi r. Böylelerinin elinde ilimden bir meşale olsaydı, doğruyu bulurlardı. Sana söylediklerimi iyice düşün, Allah'ın izniyle aydınlanırsın." (1)
Tekrar ederek vurguluyo ruz ki müslümanları ilimden soğutan tasavvufçular onların gerileme, çökme ve emperyali zmin boyunduruğu altına düşme sorumluluğunu taşımaktadırlar. Çünkü onları hurafe ve cehaletle riyle uyuşturmuş, ilim öğrenmelerini engellemişlerdir. Diğerarafta Batı ilim alanında alabildiğine ilerlemiş ve istediği gibi cirit atmış, güçlü darbeleri yle İslâm alemini ezmiş,

nimetleri ni elinden almış ve istediği gibi kullanmıştır.
Bir İslâm alemi ki tasavvufçuların afyonlama sı neticesin de ilimden ve çalışmaktan yüz çevirip derin bir uykuya daldıktan sonra gözlerini açıyor ve giderken geride bıraktığı alemden bambaşka bir alemle karşılaşıyor! Aklınca daldığı kısa bir uykudan sonra sanki hiç görmediği bir alemle yüzyüze geliyor. Tıpkı yüce Allah'ın yüz sene öldürdükten sonra dirilttiği ve "Kaç sene kaldın?" deyince, "Birgün veya bir günden az" diye cevap veren adam gibi! (1)